

«Tendrið ljós og lesið saman við øllum Norðurlondum.»

HETJUR Í NORÐURLONDUM

12.11-18.11 2018

www.nordisklitteratur.org

VÆLKOMIN TIL NORÐURLENDSKA BÓKMENTAVIKU 2018

Í 2018 bjóða Norrønu feløgini aftur børnum, ungum og vaksnum til nýggjar felags bókmentaupplivingar undir Norðurlendsku bókmentavikuni. Dagarnar **12.-18. november** verður lisið upp úr somu norðurlendsku bókunum í øllum Norður- og Baltalondum - úr Grønlandi fyrri vestan til Baltalond fyrri eystan. **Sólaris**, ið er lötan við upplestri fyrri børn og ung verður hildin um 9-tíðina um morgunin. **Skýming**, ið er lötan við upplestri fyrri vaksni, verður um kvöldið kl. 19. Tíðirnar kunnu sjálvandi lagast til, alt eftir tørvi.

Møguleikarnir undir Norðurlendsku bókmentavikuni er nógvir. Í hesi hugskotsskrá fara vit tí at geva prei um, hvussu skúlar, bókasøvn og aðrir mentanatstovnar kunnu leggja eina spennandi og fjølbroytta skrá fyrri Norðurlendsku bókmentavikuna 2018 til rættis. Hugskotini eru býtt upp eftir áhoyrarbólkunum børn, ung og vaksni. Tó skal sigast, at aldur í hesum sambandi bert er eitt tal, og at hugskotini eisini kunnu brúkast sum íblástur til at gera ymiskt tvørtur um aldursbólkar.

Í ár verða børn, ung og vaksni boðin at hitta hetjurnar úr bókmentunum, tá ið Norðurlendsk bókmentavika verður hildin við evninum **Hetjur í Norðurlondum**. Evnið fyrri Norðurlendsku bókmentavikuna í ár er snúningsásin fyrri øllum. Frá teimum úrvaldu bókunum at lesa upp og til at seta dám á tiltøkini undir bókmentavikuni.

Handbok för superhjältar, sum er bókin at lesa upp fyrri teimum yngstu áhoyrarunum, hava svensku hjúnini Elias og Agnes Våhlund skrivað. Bókin snýr seg um Lisu, sum ein dagin finnur eina lögna bók á bókasavninum, har Lisa fjalir seg fyrri nøkrum dreingjum, ið eru eftir henni. Bókin vísir seg at vera ein handbók fyrri superhetjur, og við hesum byrjar Lisa ferð sína at gerast tann fantastiska superhetjan Reyða maskan.

Tey, ið ikki eru til, ið er bókin at lesa upp fyrri teimum ungu áhoyrarunum, hevur norski rithøvundurin Simon Stranger skrivað. Í bókini hitta vit ghanesiska unglíngin Samuel, sum er farin á vandaferð til Evropa í vónini um at fáa eitt betri lív. Vit hitta eisini norsku Emiliu, sum kemur í eina tvístøðu, har moralur hennara um, hvat er rangt og hvat er rætt, kemur at standa sína roynd. Tí hvat er rættast at gera, tá ið pappírsleysur flótti knappliga bankar á dyrnar?

Íslenskir kóngar, ið er bókin at lesa upp fyrri teimum vaksnu, hevur íslenski rithøvundurin Einar Már Guðmundsson skrivað. Bókin er savn av garvillum søgum um ta uppspunnu Knudsen-ættina, ið vit fylgja frá 1700-talinum og fram til dagin í dag. Í bókini bjóðar Einar Már tí siðbundna hetjuleiklutinum av og gevur í staðin nøkrum tápulingum leiklutin sum hetja.

Á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókasavnsvikuni www.nordisklitteratur.org finnur tú gjøllari kunning um ársins bókur til upplesturin umframt tilfar, ið kann brúkast saman við upplestrartiløkunum.

Vit ynskja øllum fyriskiparum og luttakarum nógvar góðar bókmentaupplivingar undir Norðurlendsku bókasavnsvikuni 2018.

Góðan lesihug!

Hesi fáa eina serstaka tøkk:

Kristin Magnusdóttir, Heidi Lønne Grønseth, Kitty Rönnberg, Julia Brink, Annica Andersson, Merete Riber, Marjun Patursson, Mette Laustsen, Einar Már Guðmundsson, Simon Stranger, Elias Våhlund og Agnes Våhlund, Rán Flygenring.

**VINN
EINA BÓK!**

MYNDAKAPPING Á INSTAGRAM OG FACEBOOK

Lat onnur fáa lut í tínum upplivingum frá Norðurlensku bókmentavíkuni 2018. Tað gerst tú við at senda tínar bestu myndir inn til myndakappingina hjá Norðurlensku bókmentavíkuni. Myndirnar skulu á onkran hátt endurspeгла ársins evni Hetjur í Norðurlondum. Kom við, legg myndirnar út á **Instagram** eller på **Facebook** og tagga tær við **#nordisklitt18**. Allar myndir eru við í kappingini um eina bók eftir egnum ynski, ið ein av ársins úrvaldu rithøvundum hevur skrivað. Lat hugflogið lætta sær á og tak so nógvar myndir, sum tú orkar.

FYLG OKKUM Á INSTAGRAM OG FACEBOOK!

Fylg Norðurlensku bókmentavíkuni á Instagram og Facebook fyri at fáa fleiri myndir, feskastu kunningina og fyri at síggja hvat, ið er lagt út síðani seinast.

SÓLARRIS

UPPLESTUR FYRI BØRN OG UNG

Það er í morguntímunum at lisið verður fyri børnum og ungum. Svensku Elias og Agnes Våhlund hava skrivað *Handbok för superhjälter*, sum er ein søga við nógvum myndum, og sum vit hava valt til at lesa upp fyri børnunum. Síðani er tað tann spennandi ungdómsskaldsøgan *Tey, ið ikki eru til*, ið norðmaðurin Simon Stranger hevur skrivað, og sum skal lesast upp fyri teimum ungu áhoyrarnum.

Heildarupplivingin av upplestrinum byrjar longu áðrenn blaðað verður upp á fyrstu síðu. Drag gardinurnar fyri, tendra kertuljós, so at upplesturinn gerst ein hugtakandi løta. Hevur tú uppvørpu, kanst tú ríka um upplivingina við eini mynd av bókakápuni, ársins plakati ella myndum úr bókunum.

Handbok för superhjälter við myndum og eitt brot úr *Tey sum ikki eru til* verður tøk á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókmentavíkuni eftir 1. november.

HUGSKOT TIL BØRN: UPPESTRARLØTAN

LAT HETJUNA LESA UPP

Hvat er betri enn at hetjan kemur og lesur upp fyri børnunum? Latið hetjurnar úr bókunum geva tykkum íblástur og klæði tykkum út. Til dømis kann tann, ið skal lesa upp, klæða seg út sum Reyða maskan, sum vit mæta í bókini *Handbok för superhjälter*. Á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókmentavíkuni finnur tú eina lætta uppskrift uppá, hvussu tú gert eina masku.

SAMSTARVA VIÐ SKÚLAN ELLA BÓKASAVNIÐ

Norðurlenska bókmentavíkan er gylt høvi til at styrkja samstarvið tvørtur um skúlar og bókasøvn. Bjóða tí einum skúlaflokki til upplestur á bókasavninum, og bjóða einum bókavørði at lesa upp á skúlanum.

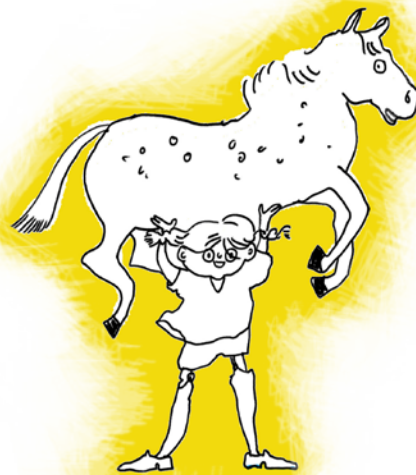
LESID UPP UTTANDURA

Í kalda novembermyrkrinum sita bæði børn og vaksin nógv inni. Eitt stuttligt hugskot kann tí vera at flyta upplestrarløtuna út um í morguntímunum. Latið tykkum væl í og setið tykkum á ein stein, eitt sitiundirlag ella annað í skúlagarðinum.

HUGSKOT TIL BØRN: YMISKT AT GERA

GREINIÐ TEKSTIN GJØLLARI

Arbeiðið við bókini *Handbok för superhjältar* bæði fyri og eftir upplesturin. Hyggið til dømis eftir bókakápuni og prátið um, hvat ið tit halda, at bókin fer at snúgvá seg um. Eftir upplesturin kunnu tit práta um, hvørjar tankar tit gjørdu tykkum undir upplestrinum. Vóru tað kanska summi orð, ið tit ikki skiltu?

HVØRJAR HETJUR FJALA SEG Á PLAKATINI

Prenta plakatina fyri Norðurlendsku bókmentavikuna 2018. Lat børnini hyggja neyvari at plakatini og brúka hana sum íblástur fyri at greiða frá, hvørjar hetjur, tey finna á plakatini. Hetta kunnu børnini gera antin munnliga ella skrivliga. Fortællingen kan enten være skriftlig eller mundtlig.

NORÐURLOND Í FLOKSSTOVUNI

Brúkið Norðurlendsku bókmentavikuna til at sýna fram og læra um hini norðurlondini. Hvussu síggja fløggini út, hvussu eita høvuðstaðirnir, og hava londini nakað tjóðdjór? Ein norðurlandakviss liggur klár á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókmentavikuni.

SET HAPPING Á TÍMMATALVUNA

Í bókini *Handbok för superhjältar* hitta vit Lisu, ið verður happað av trimum dreingjum úr flokkinum. Bókin er tí gott høvi til at práta um happing. Hvat høvdu børnnini sagt við Lisu, um tey sóu, at hon varð happað? Hvat høvdu børnini sjálv gjørt, um nakar happaði tey ella onnur í flokkinum? Kanska tit geva børnunum spurningarnar sum eina skriviuppgávu, eftirsum at hetta kann vera eitt eymt evni at práta um í felag.

HVØR FJALIR SEG INNANFYRI MASKUNA?

Tað skal ikki so nógv til fyri at kenna seg sum eina rætta superhetju. Á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókmentavikuni finnur tú eina lætta uppskrift uppá eina hetjumasku sum hana, vit síggja í bókini *Handbok för superhjältar*.

TEKNA TÍNA EGNU SUPERHETJU

Legg fram litblýantar og pappír og lat børnini tekna sína egnu superhetju. Hvørja supermegi hevur hetjan? Og hvussu sær hetjan út? Og hvør er veruligi samleikin hjá hetjuni? Hong tekningarnar upp og ger eina framsýning undir Norðurlendsku bókasavnsvikuni.

NORÐURLENSKUR KRÓKUR Á BÓKASAVNINUM

Innrætta ein krók á bókasavninum við norðurlenskum bókum, har ein hetja hevur leiklut í søgugongdini. Hong ársins plakat upp, set bøkurnar til upplesturin fram saman við øðrum norðurlenskum bókmentum, t.d. úr listanum við uppskotum um aðar bøkur. Lat tey vitjandi børnini tekna evnið Hetjur í Norðurlondum og lat tekningarnar vera partar av framsýningini.

HUGSKOT TIL UNG: UPPESTRARLÖTAN

LESID UPP FYRI HVØRJUM ØÐRUM

Brúka Norðurlensku bókmentavikuna sum høvi til at varpa ljós á upplestur. Lat sjálvboðin úr flokkinum lesa ymiskar partar úr ársins bók til upplesturin - *Tey, ið ikki eru til* - fyri restini av flokkinum.

SAMSTARVA VIÐ SKÚLAN ELLA BÓKASAVNIÐ

Norðurlensk bókmentavika er gylt høvi at styrkja samstavið millum skúlar og bókasøvn. Bjóða tí einum skúlaflokki til løtu við upplestri á bókasavninum, ella bjóða einum bókavørði til upplestur í flokkinum.

HUGSKOT TIL UNG: YMSIKT AT GERA

GEV NORÐURLENSKARI HETJU LÍV

Fert tú á bókasavnið finnur tú eina ørgrynna av hetjum, ið fjala seg í bókahillunum. Á heimasíðuni hjá Norðurlensku bókmentavikuni liggur ein listi við fleiri øðrum bókum, har hetjur spæla týðandi leiklutir í søguni. Vel eina hetjubók burturúr, skriva stuttan tekst um hetjuna, sum er við í bókini og prátið í flokkinum um tær bókmetaligu hetjurnar, ið tit eru komin fram á. Hvørjar eru tær. Hví eru tær hetjur. Og hvørja fatan høvdu vit havt av teimum, um tær livdu í 2018?

SKRIVIVERKSTAÐUR

Tey ungu sita kanska við einum lítlum rithøvundi í búkinum? Bjóða einum rithøvundi og skipa fyri skriviverkstaði saman við teimum ungu. Skrivið t.d. eina søgu um eina hetju ella antihetju. Hvussu við at enda Norðurlensku bókmentavikuna við at lesa upp søgurnar um hetjurnar, ið tey ungu sjálvi hava skrivað?

SØGUR UM AT FLÝGGJA

Í bókini *Tey, ið ikki eru til* hitta vit unga ghanesiska drongin Samuel, sum kemur til Noregs sum pappírsleysur flótti. Bókin varpar ljós á støðuna hjá pappírsleysum flóttafólki í Evropa, og er góður møguleiki at seta henda samfelagsspurning á tímatalvuna. Bjóðið t.d. einum flóttu, ið søkir friðskjól, og tvinnið upplestrarlötuna saman við áhugaverdari frásøgn um ferð teirra til Norðurlond.

LESIHÓPUR

Savnið nøkur ung saman, ið hava hug at lesa upp og farið ein túr runt á skúlanum ella á bókasavninum við bókini til upplesturin undir arminum. Breiðið kunnleikan um bókmentir út og latið tey ungu lesa upp fyri smærri børnum. Hava tey dirvi til tað, kunnu tey eisini lesa upp fyri ein heilum flokki.

ARBEIÐIÐ VIÐ TEKSTINUM

Lat ungu áhoyrarnar skriva ein samandrátt av tekstinum til upplesturinn og prátið um málslig eykenni og annað, ið tey leggja merki til. Í øðrum lagi kunnu næmingarnir sjálvir lesa tekstin og velja úr ein setning, ið onkursvegna nemur teir. Být næmingarnar upp í bólkar fyri at práta um, hvørjar tankar setningarnir vekja í teimum. Hvat ger hesar setningarnar júst so áhugaverdar?

KUNNIÐ TYKKUM VIÐ NORÐURLENDSKU MÁLINI

Eitt brot úr tekstinum úr bókini *Tey, ið ikki eru til* er týtt til øll tey norðurlensku málini, og liggur tókt á heimasíðuni hjá Norðurlensku bókmentavíkuni. Tvinnið upplesturinn saman við grannamálsundirvísing og lesið brotið á onkrum øðrum norðurlenskum máli. Royn at týða eitt brot úr tekstinum til upplesturinn úr øðrum norðurlenskum máli fyri síðani at samanbera týðingarnar hjá teimum ungu við útgávuna, ið er longu er týdd. Brotini kunnu eisini brúkast til at samanbera bókstavir, orð og orðingar úr ymiskum norðurlenskum málum.

HVØR ER HETJAN?

Být flokkin upp í bólkar við 3-4 næmingum. Bið hvønn bólki sær finna eina hetju á plakati ni fyri Norðurlensku bókmentavíkuna 2018, ið tey ikki kenna. Uppgávan er so m.a. at finna hvør hetjan er, hvør bókin er, ið snýr seg um hetjuna, og hví hetjan verður lýst sum hetja.

BRÚKIÐ UNDIRVÍSINGARPORTALIN NORDEN I SKOLEN

Norden i Skolen er ókeypis læruportalur fyri lærarar og næmingar, ið ætla at arbeiða við evnum sum máli og mentan, søgu og samfelag ella verðurlagi og náttúru. Stovna ókeypis vanga á www.nordeniskolen.org og fá atgongd til tilfar, ið tit kunnu brúka undir Norðurlensku bókmentavíkuni. Til dømis liggja meiri enn 70 norðurlenskir stutt- og heimildarfilmir fyri børn og ung tøkir á síðuni.

GERIÐ EIN FILM

Takið støði í upplestartekstinum úr *Tey, ið ikki eru til* og gerið ein stuttan film, har tit dramatisera senur úr bókini. Tit kunnu t.d. spæla senuna, har Samuel bankar á sovikamarsvindyga hjá Emiliu. Být flokkin í smærri bólkar og enda Norðurlensku bókmentavíkuna við at sýna fram tey ymisku filmklippini.

SKÝMING

UPPLESTUR FYRI VAKSIN

Skýming er lötan at lesa upp fyri vaksin og verður hildin eftir, at tað er vorðið myrkt í november. Teksturin, sum í ár er valdur til upplesturin, er úr skaldsøguni *Íslenskir kóngar* eftir íslenska rithøvundin Einar Már Guðmundsson. Heildarupplivingin av upplestrinum byrjar longu áðrenn blaðað verður upp á fyrstu síðu. Drag gardinurnar fyri og lat lötuna við upplestri fáa eitt tølandi huglag.

Brot úr skaldsøguni *Íslenskir kóngar* verður tøkt á heimasíðuni hjá Norðurlendsku bókmentavíkuni eftir 1. november.

HUGSKOT TIL TEY VAKSNU

TVINNA UPPLESTURIN SAMAN VIÐ ONNUR TILTØK Á BÓKASAVNINUM

Skipa tit longu fyri málkafé fyri innflytarar, regluligum lötum at siga søgur fyri børnum, sambinding ella lesiringum á bókasavninum? Les upp úr ársins bók, ið er ætlað teimum vaksnu ella úr øðrum norðurlenskum bókmentum, og lat tey tiltøk, ið longu eru á skránni, gerast partur av Norðurlensk bókmentavíkuni, og verið við í stóra bókmentafelagsskapinum dagarnar 12.-18. november.

POPP-UP LESNING

Ver við at breiða út boðskapin um at lesa upp.. Bjóða onkrum úr sjónleikarafelag, fólkaháskúla ella líknandi, og gangið saman um eina popp-up lesing í almenna rúminum. Takið bókina undir armin og lesið upp, har nakar minst væntar tað. Logandi kyndlar seta dóm á upplesturin.

NORÐURLENSKIR TÓNAR

Norðurlenskur tónleikur kann vera við til at seta dóm á upplestrartiltakið undir Norðurlensku bókmentavíkuni. Skipa fyri lítlari konsert saman við norðurlenskum tónleikarum ella skipa fyri «syngið við» tiltaki við kendum vísnum úr øllum norðurlondum.

BJÓÐA EINUM RITHÖVUNDI

Tvinna upplesturinn saman við rithöfundavitjan á bókasavninum. Kanska tit kunnu fáa vitjan av einum av rithöfundunum, sum er, ella hevur verið í uppskoti til bókmentavirðisløn Norðurlandaráðsins? Ella hví ikki onkran annan rithöfund, ið hevur skrivað bók, har hetja hevur ein av høvuðsleiklutinum?

NORÐURLENSKT GESTABØÐ

Viðka um upplestrartiltakið undir Norðurlandsku bókmentavíkuni og bjóða til hugnakvöld við norðurlandskum mati. Hvussu við at roynd norskan rømmegrøt, danskt smurt breyð ella karelskar pirogar úr Finnlandi?

VÍS ÍSLENSKAN FILM

Ríka um upplestrarlötuna við onkrum íslenskum filmi. T.d. kunnu tit vísa filmin *Alheimsins einglar* (2000), ið hevur fingið sera góð ummæli, og sum byggir á bókina við sama navni, ið Einar Már Guðmundsson hevur skrivað.

ÁRSINS LISTAVERK HETJUR Í NORDURLONDUM

Listaverkið til ársins plakat hefur íslenska listakvinna **Rán Flygering** gjört. Í 2018 hátíðarhaldur Ísland, at tað eru liðin 100 ár síðani Ísland gjordist lýðveldi, og Norðurlensk bókmentavika markar hátíðarhaldið við at velja ein íslenskan myndprýðara sum ársins listafólk. Prenta plakatina av heima-síðuni hjá Norðurlensku bókmentavikuni og brúka hana til at kunna um upplestrartiltøkini.

